

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH020043
NAZWA
OBSZARU Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH020043	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa
--

1.4. Data opracowania 2004-08	1.5. Data aktualizacji 2025-01
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2007-03
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2009-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-08
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 13 czerwca 2022 r. w spr. soo Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa (PLH020043)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna

16.7055

Szerokość geograficzna

50.4939

2.2. Powierzchnia [ha]:

282.37

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL51

Dolnośląskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3220			1.74		M	B	C	B	B
3260			20.95		M	A	C	A	B
40A0			0.12		G	A	B	A	A
6190			0.03		G	A	C	A	A
6510			23.01		M	B	C	B	C
8220			0.2		M	A	C	A	B
9110			0.79		G	D			
9130			12.01		M	B	C	C	C
9170			45.66		M	A	C	B	C
9180			40.05		M	A	C	A	B
9190			8.49		G	A	C	B	C
91E0			5.52		M	A	C	C	C
9110			0.03		G	A	C	A	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe

- (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1308	Barbastella barbastellus			r				R	P	C	B	C	C
F	1163	Cottus gobio			p	250	250	i	R	G	D			
M	1355	Lutra lutra			p	1	3	i	V	M	C	B	C	B
M	1323	Myotis bechsteinii			r				P	DD	C	B	C	C
M	1321	Myotis emarginatus			r				P	DD	C	B	C	C
M	1324	Myotis myotis			r				R	P	C	B	C	C
I	6179	Phengaris nausithous			p	50	100	i	R	M	C	B	C	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N16	1.11
N19	24.6

N17	19.99
N12	54.31
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar zajmuje powierzchnię 282,37 ha. Położony jest w regionie biogeograficznym kontynentalnym, w gminie Bardo i Kłodzko, powiecie kłodzkim i ząbkowickim, w województwie dolnośląskim.

Biorąc pod uwagę przynależność fizyczno - geograficzną Obszar zlokalizowany jest w prowincji Masyw Czeski (33), podprowincji Sudety i Przedgórze Sudeckie (332) makroregionie Sudety środkowe (332.4-5), mezoregionie Góry Bardzkie (332.45) - zbudowanym ze sfałdowanych w orogenezie hercyńskiej skał paleozoicznych: zlepieńców, piaskowców kwarcytowych, łupków oraz skał pochodzenia wulkanicznego. Występują gleby brunatne właściwe, w najniższej terasie rzeki- mady rzeczne.

Obszar obejmuje przełomowy odcinek Nysy Kłodzkiej na północ od Kłodzka między miejscowościami Młynów i Opolnica, gdzie rzeka z trzema meandrami przepływa głębokim na kilkadziesiąt metrów przełomem (tzw. antecendentnym) tworzonym przez stoki o nachyleniu 30-60%.

Nysa Kłodzka, której koryto ma tu szerokość ok. 20-30 m przecina Góry Bardzkie dzieląc je na część północno-zachodnią z kulminacjami Słupa i Wilczaka oraz na część południowo-wschodnią z Ostrą Górą, Kłodzką Górą i Grodziskiem.

Zbocza przełomy Nysy Kłodzkiej porośnięte są lasami liściastymi, głównie siedliskami jaworzyn i lasów klonowo-lipowych na stromych stokach i zboczach (*Tilio-plathyphylis-Acerion pseudoplatani*) [kod 9180] oraz ciepłolubnymi postaciami grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) [9170]. Stromo opadające ku rzece stoki stanowią miejsce występowania, zajmujących niewielkie powierzchnie, siedlisk ścian skalnych i urwisk krzemianowych z *Androsacion vandellii* [8220] oraz niezwykle rzadkich typów siedlisk przyrodniczych: subkontynentalnych zarośli peri-pannońskich [40A0] oraz naskalnych, subpontyjskich muraw z kostrzewą bładą [6190]. Naturalne koryto Nysy Kłodzkiej kreuje warunki do rozwoju siedlisk związanych z wodami płynącymi: pionierskiej roślinności na kamieńcach górskich potoków [3220], nizinnych i podgórskich rzek ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncion fluitantis* [3260] oraz łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) [91E0]. W obrębie dna doliny Nysy zlokalizowane są także płaty niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) [6510].

Obszar położony jest w obrębie krajowego Korytarza Zachodniego, a ponadto dolina Nysy Kł. pełni ważną funkcję korytarza ekologicznego łączącego terenu górskie z doliną Odry. Ostroja zlokalizowana jest także w bezpośredniej bliskości obszaru Natura 2000 Góry Bardzkie, który przylega do Obszaru od stron północnej i południowej. Znaczna część Obszaru położona jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie.

Obszar w przeważającej części poddawany jest ekstensywnej gospodarce leśnej i rolniczej (łąkowej). W dolinie Nysy na terenach łąkowych prowadzone jest przede wszystkim użytkowanie kośne, na niewielkich powierzchniach wypas. W Obszarze aktualnie nie zidentyfikowano trendów do powiększania terenów przeznaczonych pod zabudowę, czy innych form intensywnego zainwestowania. Przełomowy odcinek Nysy Kłodzkiej stanowi lokalną atrakcję turystyczną (m.in. organizowane są spływy pontonowe).

4.2. Jakość i znaczenie

W omawianym obszarze siedlisko 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków nie posiada identyfikatora fitosocjologicznego, a w jego skład wchodzi różne gatunki o charakterze pionierskim i wilgociolubnym, w tym m. in. trzcina *Phalaris arundinacea*, wierzba krucha *Salix fragilis* oraz szereg gatunków jednorocznych, pojawiających się w nim tylko okresowo. W roku 2006 siedlisko to było rozwinięte na znacznym obszarze, jednak obecnie, wskutek braku dużych zalewów w ostatnich latach kamieńce porastają krzewami i młodymi okazami wierzb (głównie wierzby kruchej *Salix fragilis*), a także ziołoroślami z udziałem m. in. trzcinowatej *Phalaris arundinacea* oraz gatunków inwazyjnych tj. rdestowiec sachaliński *Reynoutria sachalinensis*, nawłóć późna *Solidago serotina* i niecierpek himalajski *Impatiens glandulifera*. Zachowane zostały tylko niewielkie fragmenty regularnie zalewane podczas niższych wezbrań, które są prawie pozbawione roślinności. Zarośla i zbiorowiska roślinności inwazyjnej, mogą zostać zniszczone w przypadku kolejnej dużej powodzi i siedlisko ulegnie odtworzeniu. Ocena stanu zachowania, stopnia wykształcenia oraz reprezentatywności siedliska charakteryzującego się tego typu dynamika jest trudna i będzie zmieniała się w zależności od warunków hydrologicznych.

Siedlisko zajmuje w obszarze obecnie małą powierzchnię, jednak jest to jedno z kilku znanych stanowisk

siedliska w regionie kontynentalnym, stąd jego ochrona w obszarze jest szczególnie istotna dla zachowania geograficznej zmienności siedliska. W przypadku wystąpienia dużego zalewu z intensywnym odkładaniem rumoszu, powierzchnia siedliska może być większa.

Zachowane obecnie w stopniu niezadawalającym, jednak kolejny znaczący zalew akumulujący materiał wleczony z prądem wody, powinien spowodować przywrócenie siedliska do właściwego stanu ochrony.

3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncion fluitantis*

Siedlisko w dobrze wykształconej postaci wyżynnej, z ubogą reprezentacją gatunków roślinności wodnej rozwija się w na całej długości obszaru, na odcinku 7,4km. Występują tu pojedynczo kępy rzęśli *Callitriche* sp. włosienicznika *Batrachium* sp. oraz mech zdrojok *Fontinalis antipyretica*. Siedlisko jest bardzo dobrze wykształcone geomorfologicznie, z bystrzami i obszarami wód wolno płynących, z odkładającymi się łachami żwirowymi i kamieńcami na zakolach meandrów.

Siedlisko to jest jednym z kluczowych przedmiotów ochrony w obszarze, zarówno z uwagi na dobry stan jego zachowania jak i na powiązania ekologiczne z innymi ekosystemami zależnymi od wód płynących (3220, 91E0).

Na całym odcinku siedlisko zachowane w stopniu dobrym, mimo zaśmiecenia oraz podwyższonego poziomu biogenów. Brzegi nie są uregulowane, występują naturalne zjawiska hydrogeomorfologiczne (kamieńce, wyspy żwirowe oraz bystrza). Mimo obecności pewnych zniekształceń stan siedliska ogólnie oceniono jako właściwy.

40A0 Subkontynentalne zarośla peri-pannońskie

Siedlisko z dominacją irgi zwyczajnej *Cotoneaster integerrimus*, rozwija się w Sudetach na neutrofilnych, silnie skalistych podłożach (bazalty, szarogłazy, trachity). W jego skład wchodzi także róże (róża dzika *Rosa canina*, róża sina *Rosa dumalis*, róża kutnerowata *Rosa tomentosa*), zaś w runie występują gatunki ciepłolubne: ciemiężyk białokwiatowy *Vincetoxicum hirundinaria*, kostrzewa biała *Festuca pallens*, pięciornik wiosenny *Potentilla neumanniana*, rozchodnik wielki *Sedum maximum*, poziwnik polny *Galeopsis ladanum*, smółka pospolita *Viscaria vulgaris*, lepnica zwisła *Silene nutans*, rojownik pospolity *Jovibarba sobolifera*. Występuje w kilku izolowanych płatach na północ od Podtynia, oraz w postaci 1 zwartego płatu na skałach na zachód od Młyńska. Ostatnie z wystąpień zostało odnalezione podczas badań prowadzonych specjalnie dla przygotowania projektu Planu Zadań Ochronnych dla ww. obszaru i nie było do tej pory znane z literatury – prawdopodobnie jest to największe powierzchniowo stanowisko siedliska w Sudetach.

Mimo niewielkiej powierzchni siedlisko jest ważnym przedmiotem ochrony w obszarze, ponieważ z terenu Polski Pd-zachodniej znane jest tylko z pięciu stanowisk, gdzie wszędzie zajmuje powierzchnie nie przekraczające kilku arów. Stąd też zachowanie wszystkich istniejących płatów jest istotne z punktu widzenia zmienności geograficznej siedliska, osiagającego w Sudetach zachodnią granicę swojego zasięgu w Europie.

Stan zachowania w obszarze oceniono jako właściwy, ocena ogólna siedliska – A

Siedlisko 6190 Naskalne, subpontyjskie murawy z kostrzewą białą jest skrajnie rzadkim siedliskiem w Polsce – występuje wyłącznie na terenie Sudetów i jak dotąd rozpoznane jest na 5 izolowanych stanowiskach o bardzo niewielkich powierzchniach. Gatunkami budującymi siedlisko są kostrzewa biała *Festuca pallens* i zanokcica północna *Asplenium septentrionale*, którym towarzyszyć mogą m.in. rojownik pospolity *Jovibarba sobolifera*, irga zwyczajna *Cotoneaster integerrimus*, pięciornik srebrny *Potentilla argentea*, rozchodnik wielki *Sedum maximum*, rozchodnik ostry *Sedum acre*, czyścica drobnokwiatowa *Acinos arvensis*, macierzanka zwyczajna *Thymus pulegioides* i inne gatunki muraw naskalnych.

Mimo niewielkiej powierzchni siedlisko jest ważnym przedmiotem ochrony w obszarze, ponieważ z terenu Polski południowo-zachodniej znane jest tylko z pięciu stanowisk, gdzie wszędzie zajmuje powierzchnie nie przekraczające kilku arów. Stąd też zachowanie wszystkich istniejących płatów jest istotne z punktu widzenia zmienności geograficznej siedliska, osiagającego w Sudetach północną granicę zasięgu w Europie.

Stan zachowania w obszarze oceniono jako właściwy, ocena ogólna siedliska – A. Siedlisko skrajnie rzadkie w całym regionie Pd.-zachodnim.

Na terenie obszaru łąki kośne rozwijają się prawidłowo i są objęte regularną gospodarką łąkarską tworząc siedlisko 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). W płatach tych występuje szereg gatunkowo typowych dla siedliska 6510 takich jak: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*, chaber łąkowy *Centaruea jacea*, tymotka łąkowa *Phleum pratense*, szczaw zwyczajny *Rumex acetosa*, jaskier ostry

Ranunculus acris, przytulia pospolita Galium mollugo, przywrotnik pasterski Alchemilla monticola, barszcz pospolity Heracleum sphondylium, gwiazdnica trawiasta Stellaria graminea, krwawnik pospolity Achillea millefolium, groszek łąkowy Lathyrus pratensis, babka lancetowata Plantago lanceolata, kostrzewa czerwona Festuca rubra, świerzbnica polna Knautia arvensis. Dominują rajgras wyniosły Arrhenatherum elatius, kostrzewa czerwona Festuca rubra, kupkówka pospolita Dactylis glomerata. Interesująca jest obecność gatunków łąk zmiennowilgotnych, takich jak bukwnica zwyczajna Betonica officinalis oraz olszewnik kminkolistny Selinum carvifolia, przy jednoczesnym występowaniu gatunków ciepłolubnych (przytulia właściwa Galium verum, dziewięciśń pospolity Carlina vulgaris, koniczyna pogięta Trifolium medium). Powoduje to ich podobieństwo do siedliska 6410.

Pozostałe siedliska łąkowe są uboższe, albo wskutek braku koszenia skutkującego stopniowym zarastaniem albo też wskutek nadmiernego wypasu. Występują na nich gatunki nitrofilne, takie jak ostrożeń polny Cirsium arvense, wrotycz pospolity Tanacetum vulgare, pokrzywa zwyczajna Urtica dioica czy ostrożeń lancetowaty Cirsium vulgare. W związku z powyższym ogólna ocena w obszarze została obniżona do C.

Siedlisko 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii rozwija się na skałach śródleśnych w postaci izolowanych płatów. Rozwija się w dwóch różnych formach – na skałach zacienionych (podtyp 8220-3) oraz silnie nasłonecznionych (8220-2). Z gatunków typowych na skałach zacienionych występują tu paprotka zwyczajna Polypodium vulgare, rokit cyprysowaty Hypnum cupressiforme, zanokcica skalna Asplenium trichomanes ssp. quadrivalens, zaś na skałach nasłonecznionych zanokcica północna Asplenium septentrionale i zanokcica niemiecka Asplenium x alternifolium. Z gatunków chronionych i rzadkich notowano tu m.in. parzydło leśne Aruncus sylvestris, rojownik pospolity Jovibarba sobolifera, kostrzewę bladą Festuca pallens.

Istotny przedmiot ochrony, zarówno z uwagi na typowe wykształcenie płatów, jak i powiązania funkcjonalne z innymi typami siedlisk przyrodniczych (40A0, 6190, 9180, 9110).

9110 Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion) rozwijające się na stromych stokach o przewadze procesów wymywania nad akumulacją, tworzą w obszarze dwa płaty otoczone przez inne zbiorowiska leśne. Gatunkami typowymi są (warstwa drzew i krzewów): buk zwyczajny Fagus sylvatica, świerk pospolity Picea abies, jarzab pospolity Sorbus aucuparia, kruszyna pospolita Frangula alnus oraz w warstwie runa trzcinnik leśny Calamagrostis arundinacea, kosmatka owłosiona Luzula pilosa, kosmatka gajowa Luzula luzuloides, śmiatek pogięty Deschampsia flexuosa, borówka czarna Vaccinium myrtillus. Oba płaty są częściowo zniekształcone – w jednym zaznacza się wkraczanie gatunków siedlisk żyznych, zaś w drugim drzewostan zawiera znaczą domieszkę dębu bezszypułkowego, przez co płat ten był wcześniej identyfikowany jako kwaśna dąbrowa. Z uwagi na znikomą powierzchnię oraz zły stan zachowania nie stanowi przedmiotu ochrony w obszarze.

9130 Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion) rozwijają się w otoczeniu lasów gospodarczych na zachód od Młyńska, w pobliżu szczytu wzgórza i na jego stoku południowym. Z gatunków typowych występują w warstwie drzewostanu buk zwyczajny Fagus sylvatica, zaś w warstwie krzewów i runa m.in. gajowiec żółty Galeobdolon luteum, starzec Fuchsa Senecio fuchsii, wiechlina gajowa Poa nemoralis, kostrzewa leśna Festuca altissima, perlówka zwisła Melica nutans, jęczmieniec zwyczajny Hordeum europaeus, groszek wiosenny Lathyrus vernus, szczyr trwały Mercurialis perennis, bluszcz pospolity Hedera helix, przytulia wonna Galium odoratum, kosmatka gajowa Luzula luzuloides i inne. Część powierzchni siedliska jest zdegenerowana wskutek eutrofizacji i neofityzacji – gatunkami dominującymi w runie są tu poziwnik miękkowłosy Galeopsis pubescens, poziwnik szorstki Galeopsis tetrahit oraz niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora.

Istotny przedmiot ochrony z uwagi na znaczną powierzchnię oraz obecność gatunków chronionych roślin i zwierząt typowych dla siedliska. Jednak stan zachowania siedliska w obszarze oceniono na zły z uwagi na oddziaływanie zwierzyny leśnej, niewielką liczbę martwych pni stojących i leżących, oraz neofityzację i synantropizację.

W obszarze siedlisko 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) występuje w postaci 20 płatów wykształconych w różnym stopniu, jednak z przewagą stanu niezadowalającego. Z gatunków typowych często występują grab zwyczajny Carpinus betulus, lipa drobnolistna Tilia cordata, gwiazdnica wielkokwiatowa Stellaria holostea oraz inne gatunki leśne jak buk zwyczajny Fagus sylvatica, wiciokrzew suchodrzew Lonicera xylosteum, kostrzewa leśna Festuca altissima, wiechlina gajowa Poa nemoralis, turzycza leśna Carex sylvatica, wilczomlecz słodki Euphorbia dulcis, perlówka zwisła Melica nutans, szczyr trwały Mercurialis perennis, prosownica rozpierzchna Milium effusum,

przytulia wonna *Galium odoratum*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, miódunka ćma *Pulmonaria obscura*. Z gatunków obcych sporadycznie pojawia się niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, zaś z rodzimych gatunków ekspansywnych w części płatów dominują jeżyny (*Rubus* sp.), poziwnik szorstki *Galeopsis tetrahit* lub pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*.

Siedlisko zajmuje w obszarze znaczącą powierzchnię i jest wykształcone w stopniu dobrym, choć nie zadowalającym. Jest siedliskiem wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt typowych dla grądów. Oceny większości zweryfikowanych płatów osiągają stan niezadowalający, co jest spowodowane małą ilością martwego drzewna oraz sporadycznym pojawianiem się niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*. Pomijając te dwa czynniki duża część zbiorowisk grądowych, szczególnie na stromych stokach ma bardzo dobrze wykształcony drzewostan i typowy skład gatunkowy runa, przez co jest godna ochrony.

Priorytetowe siedlisko 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis*-*Acerion pseudoplatani*) występuje w obszarze w postaci 13 płatów, częściowo związanych ze sobą przestrzennie, w większości w bardzo dobrym stanie zachowania. Siedlisko występuje na stromych i urwistych stokach, gdzie pozostaje w kontakcie funkcjonalnym i przestrzennym z wieloma innymi typami siedliska Natura 2000. Z gatunków typowych występują tu w warstwie drzewostanu lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, wiąz górski *Ulmus glabra*, zaś w runie miesięcznica trwała *Lunaria rediviva*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, czosnacek pospolity *Alliaria petiolata*, dzwonek jednostronny *Campanula rapunculoides*, dzwonek pokrzywolistny *Campanula trachelium*, ciemiężyk białokwiatowy *Vincetoxicum hirundinaria*, paprotnica krucha *Cystopteris fragilis*. Z gatunków nitrofilnych spotykamy typowe dla lasów stokowych pokrzywę zwyczajną *Urtica dioica*, poziwnik miękkowłosy *Galeopsis pubescens*, kuklika pospolitego *Geum urbanum*, bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*, bez czarna *Sambucus nigra*. Z gatunków obcych rzadko występuje niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*. Odnowienie występuje, miejscami rzadko, miejscami bardzo licznie w zależności od struktury przestrzennej drzewostanu. Odnawiają się wszystkie gatunki, głównie oba klony, lipa drobnolistna i grab zwyczajny. Podstawowy przedmiot ochrony w obszarze, większa część siedliska wykształcona w stopniu dobrym.

Siedlisko 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*) tworzą w obszarze lasy na stromych stokach z płytkim podłożem glebowym o wystawie zachodniej. W drzewostanie dominuje dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, rzadziej pojawiają się sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, brzoza brodawkowata *Betula pendula* i grab zwyczajny *Carpinus betulus*. W runie dominują kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, konwalia majowa *Convallaria majalis* i śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*, pojawiają się także jastrzębiec gładki *Hieracium laevigatum*, jastrzębiec leśny *H. murorum* i jastrzębiec sabaudzki *H. sabaudum*, przetacznik pospolity *Veronica officinalis*. Na stanowisku koło Opolnicy siedlisko rozwija się w postaci zwartego płata, zaś koło Podtynia występuje punktowo w kompleksie z innymi typami zbiorowisk leśnych (9110, 9180) oraz nieleśnych (40A0, 6190, 8220).

Siedlisko występuje w dwóch miejscach na stromych stokach o wystawie zachodniej i znajduje się w korzystnym stanie ochrony.

Priorytetowe siedlisko 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) wykształciło się w obszarze w dwóch formach (obie należą jednak do podtypu siedliska 91E0-1 łęgi wierzbowe). Siedlisko z dominacją wierzby kruchej *Salix fragilis*, prezentujące zniekształcone formy zespołu *Chaerophylo hirsuti*-*Salicetum fragilis*, stwierdzone w wąskich smugach nad brzegami Nysy Kłodzkiej. W postaci pojedynczych punktów występuje także nad ciekami i w obrębie obszarów leśnych, gdzie gatunkiem dominującym jest olsza czarna *Alnus glutinosa*, a współtowarzyszą jej m.in. czyściec leśny *Stachys sylvatica*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum* i skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*. Występują tu liczne gatunki chronione jak kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*. Postać ta reprezentuje różne formy zespołu *Carici remotae*-*Fraxinetum* i w znaczący sposób różni się ekologicznie i florystycznie od postaci związanej z brzegami Nysy.

Siedlisko rozwija się w sposób spontaniczny. Stanowi istotny składnik kompleksu siedlisk powiązanych z główną osią ekologiczną obszaru jakim jest Nysa Kłodzka. Jest wartościowym uzupełnieniem listy przedmiotów ochrony w obszarze, mimo występującej w niektórych płatach neofityzacji. Większość płatów zachowana jest w stanie niezadowalającym, niektóre w złym, jednakże nawet źle zachowane płaty mają

dobrze perspektywy ochrony pomimo występowania w niektórych z płatów obcego gatunku inwazyjnego – niecierpka gruczołowatego *Impatiens glandulifera*. Stan zachowania siedliska w skali Obszaru oceniono na C.

Siedlisko 9110 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) występuje w obszarze w postaci drobnopowierzchniowych płatów na silnie nasłonecznionych skałach i urwiskach, przy wystawie zachodniej, w kompleksie z siedliskami 9180 oraz 9190. W latach 2009-2011 zidentyfikowano 4 płaty tego siedliska, wyraźnie różniące się od otaczających je zbiorowisk leśnych. W drzewostanie dominuje dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, pojawiają się także grab zwyczajny *Carpinus betulus* i lipa drobnolistna *Tilia cordata* o specyficznych, niskich formach wzrostu. W runie zaznacza się obecność smółki pospolitej *Viscaria vulgaris* i lepnicy zwisłej *Silene vulgaris*, które w niektórych płatach są gatunkami dominującymi. Występują także wrzos zwyczajny *Calluna vulgaris*, jastrzębiec barwierski *Genista tinctoria*, rozchodnik wielki *Sedum maximum*, kostrzewa błada *Festuca pallens*, poziwchnik polny *Galeopsis ladanum* a także gatunki typowe dla kwaśnych dąbrów jak śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea* czy borówka czarna *Vaccinium myrtillus*.

Siedlisko bardzo rzadko spotykane na terenie Sudetów, znane głównie z Pogórza Kaczawskiego, z izolowanymi stanowiskami w innych pasmach górskich. Mimo niewielkiej powierzchni stanowi istotny przedmiot ochrony w obszarze, zarówno poprzez wpływ na jego zróżnicowanie jak i położenie w otoczeniu innych siedlisk przyrodniczych, gdyż jest częścią kompleksu zbiorowisk naskalnych z udziałem subkontynentalnych zarośli peri-pannońskich [40A0], naskalnych subpontyjskich muraw z kostrzewą bładą [6190], ścian skalnych i urwisk krzemianowych ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii* [8220] i jaworzyn i lasów klonowo-lipowych na stromych stokach i zboczach [9180].

Wszystkie płaty oceniono jako właściwie zachowane. Jedynym wskaźnikiem struktury i funkcji ocenionym jako niezadowolający był niedobór martwego drewna.

*6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne *Adeno-stylion alliariae*, *Convovul-letalia sepuim* - wcześniej, w wyniku błędu naukowego, wykazywane jako przedmiot ochrony - w 2020 r. Komisja Europejska zaakceptowała usunięcie siedliska z listy przedmiotów ochrony.

Stan zachowania gatunku 6179 Modraszek *nausitous* *Phengaris nausithous* w niniejszym obszarze jest właściwy – występują 2 stanowiska w obszarze oraz 1 potencjalne poza obszarem z licznym udziałem rośliny żywicielskiej krwiściągą lekarskiego *Sanguisorba officinalis*. Populacja znajduje się w granicach naturalnego zasięgu modraszka *nausitousa*. Dodatkowo na Ziemi Kłodzkiej populacja modraszka *nausitousa* jest dość liczna.

Na pozostałych łakach w obszarze nie stwierdzono obecności tego modraszka, ani jego potencjalnych siedlisk (brak krwiściągą lekarskiego).

Ogólny stan zachowania gatunku 1308 Mopek *Barbastella barbastellus* na danym terenie określono jako właściwy (ocena została oparta wyłącznie o parametr aktywności i populacji i siedliska wiosenno-letniego). Podczas przeprowadzonych prac zarejestrowano przeloty i żerowanie mopka wzdłuż ścieżek leśnych. Skład gatunkowy drzewostanu ma prawdopodobnie niewielkie znaczenie dla tego nietoperza, ważne jest natomiast zróżnicowanie wiekowe i gatunkowe drzewostanu oraz struktura obrzeży lasu. Starodrzewia i dziuplaste drzewa stanowią potencjalne kryjówki dla gatunku. Stan siedlisk gatunku w Obszarze ogólnie zachowany jest bardzo dobrze. Nie zbadano dotychczas parametrów populacji jak i nie odnaleziono kryjówek rozrodczych i zimowych. Dla właściwej dalszej ochrony konieczne są dokładniejsze badania, które pozwolą na określenie znaczenia terenu, stopnia jego użytkowania przez gatunek oraz wykażą kryjówki rozrodcze i zimowe. Gatunek jest ważnym przedmiotem ochrony w obszarze wymagającym lepszego rozpoznania w przyszłości.

W Obszarze stan ochrony gatunku 1324 Nocek duży *Myotis myotis* określono jako właściwy (ocena została oparta wyłącznie o parametr aktywności i populacji i siedliska wiosenno-letniego).

Nocek duży jest ściśle związany ze środowiskiem leśnym. Preferuje lasy różnego typu, zwykle liściaste lub mieszane o słabo rozwiniętym podszycie. Podczas nasłuchów detektorowych wykazano pojedyncze przeloty tego gatunku. Warunki siedliskowe na terenie obszaru dla tego gatunku są bardzo dobre (wysoka dostępność schronień i odpowiednie żerowiska). Dla właściwej dalszej ochrony konieczne są jednak dokładniejsze badania, które pozwolą na określenie znaczenia terenu, stopnia jego użytkowania przez gatunek oraz wykażą kryjówki rozrodcze i zimowe. Ważny przedmiot ochrony w Obszarze wymagający

lepszego rozpoznania w przyszłości.

W Obszarze stan ochrony gatunku 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* określono jako właściwy (ocena została oparta wyłącznie o parametr aktywności populacji i siedliska wiosenno-letniego).

Nocek Bechsteina jest typowo leśnym i osiadłym gatunkiem. Zimowymi kryjówkami są jaskinie, sztolnie i piwnice, prawdopodobnie również dziuple drzew. Warunki siedliskowe na badanym obszarze dla gatunku są bardzo dobre (wysoka dostępność schronień i odpowiednie żerowiska), jednak nie jest znane znaczenie terenu dla populacji tego gatunku. Dla właściwej dalszej ochrony konieczne są dalsze szczegółowe badania inwentaryzacyjne, które pozwolą na określenie stopnia wykorzystania terenu przez gatunek oraz wykażą kryjówki rozrodcze i zimowe. Ważny przedmiot ochrony w Obszarze wymagający lepszego rozpoznania w przyszłości, m.in. w zakresie obecności kolonii rozrodczej w granicach Obszaru lub jego bezpośrednim sąsiedztwie.

W Obszarze stan ochrony gatunku 1324 Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus* określono jako właściwy (ocena została oparta wyłącznie o parametr aktywności populacji i siedliska wiosenno-letniego). Warunki siedliskowe na badanym obszarze dla gatunku są bardzo dobre (wysoka dostępność schronień i odpowiednie żerowiska). Dla właściwej dalszej ochrony konieczne jest lepsze rozpoznanie populacji gatunku, pozwalające na dokładniejsze określenie stopnia użytkowania Obszaru przez gatunek oraz ew. wykazanie kryjówek rozrodczych i zimowisk.

Wysoki udział dojrzałych, zróżnicowanych strukturalnie drzewostanów wpływa pozytywnie na warunki występowania gatunku w obszarze, a duża liczba dziupli i szczelin w drzewach daje możliwość wyboru dogodnej, bezpiecznej kryjówki. Odpowiednia, bierna ochrona siedlisk leśnych zagwarantuje ochronę siedlisk wiosenno-letnich gatunku. Ważny przedmiot ochrony w Obszarze wymagający lepszego rozpoznania w przyszłości, m.in. w zakresie obecności kolonii rozrodczej w obrębie Obszaru.

W Obszarze stan zachowania gatunku 1355 Wydra *Lutra lutra* określono jako właściwy. Siedliska wydry w obrębie Nysy Kłodzkiej są zachowane w dobrym i bardzo dobrym stanie, a naturalne i półnaturalne koryto rzeki zapewnia odpowiednie warunki do występowania typowego dla podgórskich i górskich rzek zespołu ichtiofauny co zapewnia odpowiednią dla wydry bazę żerowiskową. Potencjalne zagrożenia dla gatunku to prowadzenie prac umocnieniowych na skarpach brzegowych Nysy Kłodzkiej oraz inne formy zabudowy hydrotechnicznej (w tym budowa przegród poprzecznych w korycie na terenie Obszaru jak i w jego sąsiedztwie). Aktualnie nie ma potrzeby prowadzenia działań z zakresu ochrony czynnej dla poprawy lub zachowania stanu ochrony gatunku. Należy utrzymać aktualny stan koryta rzeki i skarpy brzegowych oraz dążyć do zachowania dynamicznego kompleksu siedlisk związanych z korytem rzeki (3220, 3260, *91E0).

Zagęszczenie Głowacza białopłetwego *Cottus gobio* w Nysie Kłodzkiej w granicach obszaru należy uznać za małe, zaledwie spełniające kryteria „właściwego” (0,0105 os./m²) dlatego gatunku nie uznano za przedmiot ochrony w obszarze (kategoria D). Struktura populacji jest prawidłowa, ale z przewagą ryb dorosłych, a stan siedlisk właściwy. Liczebność głowaczy białopłetwych w Obszarze może wzrastać po katastrofalnych wezbraniach, znoszących dorosłe i juvenilne ryby z dopływów górnego i środkowego biegu Nysy. Prawdopodobnie do rekolonizacji odcinka Nysy Kłodzkiej w obszarze przyczyniły się właśnie duże wezbrania (1997, 2000, 2008).

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	I01		b
H	H01		i
M	D01.02		b

H	A03.01		i
M	I02		i
M	D01.04		b
H	H05.01		b
H	K02.01		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnątrzne [i o b]
M	X		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

Świerkosz K. 2004. Dane niepublikowane (unpublished data). Świerkosz K., Bańkowski J. z zespołem BULIGL o/ Brzeg. 2003. Ustalenie położenia i powierzchni cennych przyrodniczo siedlisk leśnych w ramach sieci obszarów chronionych Natura 2000. Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju, Wrocław. Błachuta J. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa. Ryby i minogi. URS/Scott Wilson. Świerkosz K., Reczyńska K. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa. Siedliska przyrodnicze. URS/Scott Wilson. Kościńska E., Kucharska M. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa. Nietoperze. URS/Scott Wilson. Lewandowski W. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa. Ssaki inne niż nietoperze. URS/Scott Wilson. Żuk K. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa. Bezkręgowce. URS/Scott Wilson.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]

PL04	80.06
------	-------

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Góry Bardzkie i Sowie	*	80.06

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu
Adres:	Polska Aleja Jana Matejki 6 50-333 Wrocław
Adres e-mail:	sekretariat.wroclaw@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒ Tak	Nazwa: Zarządzenie nr 26 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Nysy Kłodzkiej koło Morzyszowa PLH020043 Link: https://edzienniki.duw.pl/legalact/2013/6630/
☐ Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐ Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH020043

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--